

1. **Zofia Anna Błaszczuk** z d. Klatka w 1980 r. włączyła się w organizację NSZZ „Solidarność” w Wojewódzkim Związku Spółdzielni Rolniczych „Samopomoc Chłopska” w Skierniewicach, a od 1.02.1981 r. była pracownikiem NSZZ „Solidarność” Region „Mazowsze” Oddział w Skierniewicach. Jako aktywny członek związku zajmowała się kolportażem ulotek i organizacją akcji informacyjnych, m.in. plakatowych. W stanie wojennym była internowana w okresie od 13.12.1981 r. do 14.01.1982 r. w ośrodkach odosobnienia w Łowiczu i Olszynie Grochowskiej. Po zwolnieniu Służba Bezpieczeństwa podjęła działania mające na celu skompromitowanie jej w środowisku byłych działaczy NSZZ „Solidarność”. W latach 1981–1987 podlegała inwigilacji ze strony SB.
2. **Roman Braczkowski** po wprowadzeniu stanu wojennego związał się z Kierowniczą Grupą Akcji Konspiracyjnej. Redagował, drukował i kolportował nielegalną prasę. Współtworzył periodyki „Akcja Konspiracyjna”, „Prześwit” oraz pismo Międzyzakładowego Komitetu Porozumiewawczego „Solidarności” pod tytułem „Solidarni. Wiadomości Wojenne”. W kwietniu 1982 r. został ukarany grzywną przez kolegium ds. wykroczeń za noszenie znaczka „Solidarności” w miejscu pracy. W okresie od 1982 r. do 1988 r. organizował szkolenia z zakresu technik drukarskich dla działaczy grup opozycyjnych. W latach 1985–1988 podlegał inwigilacji ze strony SB.
3. **Barbara Anna Dąbrowska** z d. Granat działała w strukturach NSZZ „Solidarność” przy Łódzkich Zakładach Mechaniki Precyzyjnej „Mera–Poltik” w Łodzi, gdzie pełniła funkcję wiceprzewodniczącej Komisji Zakładowej. W okresie od 13.12.1981 r. do 17.01.1982 r. była internowana w ośrodkach odosobnienia w Łęczycy i Olszynie Grochowskiej, skąd została zwolniona ze względu na stan zdrowia.
4. **Jan Dzido** był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” w Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów”. Po 13.12.1981 r. prowadził działalność w konspiracyjnych strukturach zawieszonoego związku, sporządzał i kolportował ulotki oraz biuletyn „Solidarność Wojenna”. 3.05.1982 r. został zatrzymany, a następnie aresztowany i osadzony w Areszcie Śledczym w Piotrkowie Trybunalskim. Sąd Wojewódzki w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z 3.08.1982 r. skazał go na rok pozbawienia

wolności z warunkowym zawieszeniem na 4 lata. Na poczet kary zaliczono okres tymczasowego aresztowania od 3.05.1982 r. do 3.08.1982 r. Po zwolnieniu z aresztu kontynuował działalność opozycyjną, m.in. rozpowszechniał nielegalne czasopisma na terenie Bełchatowskiego Okręgu Przemysłowego. W latach 1982–1989 podlegał inwigilacji ze strony SB.

5. **Julian de Fabritis** był członkiem Komitetu Założycielskiego, a następnie Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym w Łodzi oraz działaczem Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania. Swoje poglądy prezentował na terenie zakładu pracy, m.in. na antenie radiowęzła zakładowego. 14.12.1981 r. wszedł w skład Komitetu Strajkowego w objętym militaryzacją MPK. W związku z udziałem w akcji strajkowej 16.12.1981 r. został internowany, a 19.12.1981 r. osadzony w Areszcie Śledczym w Łodzi. 27.01.1982 r. Sąd Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Łodzi skazał go na rok pozbawienia wolności. 30.04.1982 r. otrzymał zwolnienie z pracy i po warunkowym opuszczeniu zakładu karnego 29.09.1982 r., nie przyjęto go ponownie. W styczniu 1983 r. wyemigrował do Szwecji. W latach 1981–1983 podlegał inwigilacji ze strony SB.
6. **Andrzej Szczepan Goździkowski** w styczniu i lutym 1981 r. uczestniczył w proteście studentów łódzkich uczelni, który zakończył się rejestracją Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Następnie przewodniczył łódzkiej organizacji Związku Młodzieży Demokratycznej i wszedł w skład redakcji „Nowszych Dróg” – pisma studenckiego i jednocześnie organu ZMD wydawanego od stycznia do października 1981 r. W dniach 14-15.12.1981 r. wziął udział w strajku studenckim na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. W stanie wojennym kolportował podziemną prasę i wydawnictwa niezależne. W listopadzie 1982 r. został ukarany grzywną za złożenie przed tablicą poświęconą odzyskaniu niepodległości przy kościele św. Krzyża w Łodzi wiązanki kwiatów z szarfą opatrzoną napisem „Solidarności – Związek Młodzieży Demokratycznej”. Od 1982 r. działał w Radzie Osiedla UŁ, od 1984 r. był jej przewodniczącym i współorganizatorem imprez mających często, oprócz wymiaru społeczno-kulturowego, kształt niezależnej akcji opozycyjnej, w tym festiwalu Łódźstock.

7. **Mieczysław Lucjan Góra** w marcu 1968 r. uczestniczył w jednodniowym strajku okupacyjnym na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego i w wiecu przed Biblioteką Uniwersytetu Łódzkiego. Od 1976 r. współpracował z Komitetem Obrony Robotników, a następnie z Komitetem Samoobrony Społecznej „KOR”. Po wprowadzeniu stanu wojennego pełnił funkcję skarbnika w podziemnej Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi, a składki członkowskie przekazywał m.in. na pomoc aresztowanym, internowanym i pozostającym bez pracy oraz na zakup nielegalnych publikacji. Z Warszawy i okolic przywoził do Łodzi sprzęt poligraficzny i wydawnictwa podziemne, które kolportował w instytucjach kultury. Współorganizował msze św. w intencji Ojczyzny i niezależne wystawy o tematyce historycznej w kaplicy św. Krzysztofa przy kościele oo. Jezuitów. W 1982 r. był współautorem listu pracowników Muzeum do Sejmu PRL z żądaniem uwolnienia łódzkich przywódców związku oraz protestu przeciwko usunięciu prof. S. Lorentza ze stanowiska dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie. W latach 1984–1986 działał w Regionalnej Komisji Wykonawczej „Solidarności” Ziemi Łódzkiej.

8. **Maria Józefa Jaśkiewicz** z d. Łopatka działała w NSZZ „Solidarność” w Kaliszu. 13.12.1981 r. wzięła udział w spotkaniu pozostających na wolności członków zawieszonyj „Solidarności”, którzy na początku stycznia 1982 r. uformowali Podziemny Komitet NSZZ „Solidarność” (późniejszy Tymczasowy Komitet Koordynacyjny Wielkopolska Południowa). Wraz z innymi członkami grupy prowadziła druk i kolportaż materiałów o treściach antykomunistycznych. 4.11.1982 r. została zatrzymana jako inicjatorka akcji wywieszenia na ścianie budynku produkcyjnego Zakładów Przemysłu Dzwiniarskiego „Polo” w Kaliszu transparentu z napisem „Solidarność jest i będzie”. W 1983 r. w związku z ustawą o amnestii ujawniła się przed organami ścigania. W latach 1982–1987 podlegała inwigilacji ze strony Służby Bezpieczeństwa.

9. **Stefan Andrzej Jon** w czasie stanu wojennego jako rezerwista został powołany do odbycia trzymiesięcznego szkolenia (od 8.11.1982 r. do 2.02.1983 r.) w JW nr 1013 w miejscowości Budowo. Szkolenie wojskowe rezerwistów w tej jednostce nie służyło realizacji zadań z zakresu obronności kraju, ale było dotkliwą represją polityczną wobec

przedstawicieli opozycji i miało na celu ich odizolowanie oraz zmuszenie do zaprzestania działalności antykomunistycznej.

10. **Anna Barbara Kerner** z d. Łuczak od lutego 1981 r. należała do NSZZ „Solidarność” przy Zakładach Artykułów Technicznych „Artech” w Łodzi. Po 13.12.1981 r. nawiązała kontakt ze środowiskiem działaczy opozycyjnych w związku z poszukiwaniami brata, który został skazany na 3 lata więzienia za współorganizację strajku. Karę odbywał w Zakładzie Karnym w Hrubieszowie, dokąd dostarczała osadzonym prasę podziemną, przekazywała informacje o sytuacji w kraju, a także przywoziła zgromadzone w wyniku prowadzonych przez siebie zbiórek artykuły spożywcze i środki higieniczne. W latach 1982–1989 zajmowała się kolportażem nielegalnych wydawnictw. Od 1982 r. uczestniczyła w mszach św. w intencji Ojczyzny i spotkaniach z liderami opozycji antykomunistycznej organizowanych w kościele oo. Jezuitów w Łodzi. Od wiosny 1983 r. udostępniała mieszkanie na zebrania opozycjonistów, m.in. na początku października 1983 r. gościła więźniów politycznych, którzy przebywali wcześniej głównie w ZK w Hrubieszowie.

11. **Stanisław Kazimierz Kucharski** od września 1980 r. należał do Komisji Wydziałowej NSZZ „Solidarność” Fabryki Wyrobów Runowych „Runotex” w Kaliszu. W 1981 r. został delegatem na I Wojewódzkie Zebranie Delegatów Regionu NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa. W tym samym roku był związany z pismem „Informacja. KZ NSZZ »Solidarność« Fabryki Wyrobów Runowych »Runotex«”. Po wprowadzeniu stanu wojennego aktywnie włączył się w działania podziemnych struktur opozycyjnych, które kontynuował do 1983 r., m.in. współpracował z gazetą „Społeczeństwu do Przemyslenia”, był organizatorem pomocy dla rodzin osób internowanych oraz koordynatorem jednej z ważniejszych grup kolportażowych działających w okresie stanu wojennego na terenie Kalisza. W 1982 r. wszedł w skład Tymczasowej Komisji Zakładowej FWR „Runotex”.

12. **Mieczysław Lach** od września 1980 r. tworzył struktury NSZZ „Solidarność” w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w Opocznie. W czerwcu 1981 r. został przewodniczącym Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Piotrkowskiej, a następnie delegatem na I Krajowy Zjazd Delegatów w Gdańsku i członkiem Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”. Od 15.12.1981 r. do 11.02.1982 r. był internowany

w ośrodkach odosobnienia w Sieradzu i Łowiczu. Do 1989 r. kontynuował działalność związkową, inicjując powstanie nielegalnych struktur terenowych w Opocznie i podejmując próby organizacji podziemnych struktur „Solidarności” na terenie całego woj. piotrkowskiego. W listopadzie 1985 r. stanął na czele Tymczasowego Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Piotrkowskiej, skupiającego 7. działaczy z terenu Piotrkowa Tryb., Opoczna i Tomaszowa Mazowieckiego. W grudniu 1988 r. w miejscu pracy zainicjował powołanie Zakładowego Komitetu Reaktywowania „Solidarności” w Opocznie, a w lutym 1989 r. brał udział w spotkaniach grup założycielskich NSZZ „Solidarność” z zakładów z terenu Opoczna i okolic, w trakcie których uzgodniono powołanie Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Opocznie. W latach 1981–1989 podlegał inwigilacji ze strony SB.

13. **Marek Zbigniew Łęcki** przed wprowadzeniem stanu wojennego należał do NSZZ „Solidarność” w miejscu pracy, tj. w Wojewódzkiej Spółdzielni Spożywców „Społem” Oddział Produkcji w Łodzi, gdzie pełnił funkcję delegata Sekcji Technicznej w Komisji Zakładowej. 15.12.1981 r. został internowany za rozpowszechnianie w czasie obowiązywania stanu wojennego ulotek sygnowanych przez Zarząd Regionalny NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej oraz osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Sieradzu, a następnie – od 6.01.1982 r. – w OO w Łowiczu, gdzie przebywał do 23.07.1982 r.

14. **Jan Stanisław Łużyński** pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Zakładach Przemysłu Dzwierskiego „Terpol” w Sieradzu i wchodził w skład Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemi Sieradzkiej. Był organizatorem akcji zbierania podpisów pod petycją w sprawie przekazania budynków Komitetu Wojewódzkiego PZPR oraz Komendy Wojewódzkiej MO w Sieradzu na cele społeczne. Na zebraniu Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” 11.12.1981 r. namawiał do przygotowywania butelek z płynem łatwopalnym, który miał być wykorzystywany do paraliżowania działań wojska i milicji w przypadku konfrontacji. W okresie od 17.12.1981 r. do 29.01.1982 r. był internowany w ośrodkach odosobnienia w Sieradzu i Łowiczu. 16.12.1983 r. został zatrzymany w związku z udziałem w spotkaniu aktywistów zdelegalizowanego NSZZ „Solidarność” i po przesłuchaniu zwolniony. W latach 1982–1987 podlegał inwigilacji ze strony SB.

15. **Józef Jerzy Majewski** od września 1980 r. należał do NSZZ „Solidarność”, od października pełnił funkcję przewodniczącego Komitetu Założycielskiego, a następnie Komisji Zakładowej „Solidarności” w Robotniczej Spółdzielni Mieszkaniowej Polesie w Łodzi. W latach 1981–1988 działał w Konfederacji Polski Niepodległej (w 1981 r. był wiceprzewodniczącym Okręgu Łódź Górna, w latach 1986–1988 wiceprzewodniczącym Obszaru III). Po wprowadzeniu stanu wojennego rozpowszechniał podziemne pisma „Przedwiośnie” i „Jesteśmy” oraz zajmował się drukiem i kolportażem biuletynu „Zawsze Solidarni”. 10.08.1982 r. został zatrzymany i do 28.03.1983 r. przebywał w Areszcie Śledczym w Łodzi. W tym samym dniu Sąd Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy w procesie szesnastu działaczy KPN skazał go na karę 1,5 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata oraz 40 tys. zł grzywny. W latach 1982–1986 podlegał inwigilacji ze strony SB.
16. **Stanisław Wawrzyniec Maurer**, adwokat, od 1980 r. działał w strukturach NSZZ „Solidarność”, w 1981 r. był ekspertem prawnym podczas I Krajowego Zjazdu Delegatów w Gdańsku. Po 13.12.1981 r. podważał legalność wprowadzenia stanu wojennego oraz datę wejścia w życie dekretu o stanie wojennym. W ramach Komisji Interwencyjnej przy Okręgowej Radzie Adwokackiej w Łodzi uczestniczył w opracowaniu projektu wystąpienia do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o wykładnię art. 61 dekretu o stanie wojennym, która byłaby zgodna z kardynalną zasadą prawa karnego *lex retro non agit* i występował w obronie tej zasady na łamach „Państwa i Prawa”. Przystąpił do sekcji prawnej w Ośrodku Pomocy Uwięzionym, Internowanym i ich Rodzinom przy kościele oo. Jezuitów w Łodzi. Od grudnia 1981 r. bronił prześladowanych członków opozycji demokratycznej w ponad 20. procesach politycznych, w tym Jerzego Kropiwnickiego, Jerzego Dłużniewskiego, Grzegorza Palkę i Józefa Śreniowskiego. Przekazywał redakcjom podziemnych pism: „Solidarni. Wiadomości Wojenne” oraz „Biuletyn Łódzki” informacje z procesów, roztaczał opiekę nad uwięzionymi, składając im wizyty w zakładach karnych w Braniewie, Barczewie, Hrubieszowie, Łęczycy, Łowiczu i Warszawie. W latach 1981–1987 podlegał inwigilacji ze strony SB.
17. **Janusz Adam Migdał** działał w strukturach NSZZ „Solidarność” przy Fabryce Maszyn Górniczych „Pioma” w Piotrkowie Trybunalskim. W czasie stanu wojennego jako rezerwista został powołany do odbycia trzymiesięcznego szkolenia (od 5 listopada 1982

r. do 3 lutego 1983 r.) w JW nr 3466 w Czerwonym Borze. Szkolenie wojskowe rezerwistów w tej jednostce nie służyło realizacji zadań z zakresu obronności kraju, ale było dotkliwą represją polityczną wobec przedstawicieli opozycji i miało na celu ich odizolowanie oraz zmuszenie do zaprzestania działalności antykomunistycznej.

18. **Witold Milczarek** należał do NSZZ „Solidarność” w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym w Łodzi. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność związkową, uczestnicząc w rozbudowie sieci kolportażu na terenie MPK. W 1984 r. wszedł w skład Tajnej Komisji Zakładowej „Solidarność”, której członkowie organizowali konspiracyjne spotkania samokształceniowe z udziałem liderów opozycji, odbywające się m.in. w jego mieszkaniu. W 1986 r. współtworzył wydawnictwo TKZ nazwane - zgodnie ze zgłoszoną przez niego propozycją - „Pantograf”. Uczestniczył w drukowaniu ulotek i biuletynu informacyjnego Tajnej Komisji Zakładowej „Między Przystankami”, był pomysłodawcą tytułu pisma i autorem zamieszczanych w nim tekstów (używał pseudonimu „Monter II”). Działalność opozycyjną prowadził do końca 1987 r., kiedy pod naciskiem dyrekcji został zmuszony do odejścia z pracy w MPK. W latach 1986–1987 podlegał inwigilacji ze strony SB.
19. **Waldemar Wojciech Naze** od listopada 1980 r. był członkiem NSZZ „Solidarność” w Zakładzie Opieki Zdrowotnej Łódź-Bałuty, gdzie w 1981 r. objął funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Zakładowej. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał działalności związkowej. Do 1989 r. kolportował ulotki, książki, znaczki i kartki okolicznościowe oraz prasę podziemną, w tym „Tygodnik Mazowsze”, „Głos Łodzi”, „Gotowość”, „Jesteśmy”, „Solidarność Walcząca”. Możliwości, jakie dawał mu wykonywany zawód (chirurg w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu im. dr. Wł. Biegańskiego w Łodzi) wykorzystywał w celu udzielania pomocy działaczom opozycji antykomunistycznej, m.in. poprzez wystawianie im zwolnień lekarskich w przypadku zagrożenia zwolnieniem z pracy.
20. **Janusz Wawrzyniec Płóciennik** w październiku 1977 r. wspólnie z innymi osobami założył w Łodzi Niezależny Klub Dyskusyjny. Na terenie Łodzi utrzymywał kontakty z czołowymi działaczami Komitetu Samoobrony Społecznej „KOR”, brał udział w spotkaniach opozycjonistów i uczestniczył w kolportażu materiałów bezdebitowych. Od 1980 r. pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Rewizyjnej KZ NSZZ

„Solidarność” w Przedsiębiorstwie Państwowym „Dom Książki” w Łodzi. W kwietniu 1981 r. wziął udział w akcji ulotkowej z okazji rocznicy Zbrodni Katyńskiej i zorganizował w księgarni „Pegaz” skrzynkę kontaktową KSS „KOR”. W swoim mieszkaniu przechowywał znaczne ilości nielegalnych wydawnictw. 13.12.1981 r. został internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Łęczycy, a od 7.01.1982 r. przebywał w Ośrodku Odosobnienia w Łowiczu, skąd zwolniono go 11.06.1982 r. W latach 1977–1983 podlegał inwigilacji ze strony Służby Bezpieczeństwa.

21. **Tadeusz Waclaw Podlasek** 13.05.1982 r. został zatrzymany w okolicach Grobu Nieznanego Żołnierza w Łodzi w związku z prowadzeniem akcji ulotkowej, a następnie oskarżony o sporządzanie i rozpowszechnianie ulotek o treściach antypaństwowych. Sąd Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy wyrokiem z 14.06.1982 r. skazał go na karę 1 roku i 3 miesięcy pobawienia wolności, którą odbywał w Areszcie Śledczym w Łodzi i w Zakładzie Karnym w Hrubieszowie. Po warunkowym opuszczeniu więzienia w dniu 8.04.1983 r., kontynuował działalność opozycyjną. 11.01.1984 r. został ponownie aresztowany i osadzony w Areszcie Śledczym w Łodzi pod zarzutem druku i kolportażu w okresie od listopada 1983 r. do stycznia 1984 r. nielegalnego pisma „Opoka”. Sąd Rejonowy w Łodzi wyrokiem z 6.07.1984 r. skazał go na 2 lata pozbawienia wolności, zaliczając na poczet kary okres tymczasowego aresztowania. Przed uprawomocnieniem się wyroku Sąd Wojewódzki w Łodzi postanowieniem z 9.01.1985 r. umorzył na mocy amnestii postępowanie karne wobec ww.

22. **Jerzy Karol Runiński** przed wprowadzeniem stanu wojennego pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej przy Kutnowskim Przedsiębiorstwie Budowlanym, gdzie od połowy 1981 r. pracował na etacie związkowym. 14.12.1981 r. jako inicjator akcji strajkowej na terenie Bazy Sprzętu Majdany w KPZ został internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia we Włocławku – Mielęcinie, gdzie przebywał do 26.01.1982 r. W tym samym dniu Prokuratura Rejonowa w Kutnie zastosowała wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, zarzucając mu zorganizowanie akcji strajkowej 14.12.1981 r. Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Płocku z 15.02.1982 r. został skazany na karę 1 roku pozbawienia wolności. Izba Karna Sądu Najwyższego wyrokiem z dnia 30.06.1982 r. zmieniła zaskarżony wyrok, podwyższając karę do 2 lat pozbawienia wolności, którą

odbywał w Areszcie Śledczym w Płocku oraz zakładach karnych w Łęczycy i Hrubieszowie, skąd 5.01.1983 r. wyszedł na warunkową przepustkę. 10.08.1983 r. Sąd Wojewódzki w Płocku wydał postanowienie o darowaniu wymienionemu kary pozbawienia wolności na mocy amnestii.

23. **Jacek Sauk** należał do NSZZ „Solidarność”. W latach 1984–1988 był członkiem podziemnej Rady Koordynacyjnej „Solidarności” Regionu Pomorza Zachodniego. Współorganizował spotkania Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność”, tajnego organu koordynującego działalność regionalnych struktur zdelegalizowanej „Solidarności”. Zajmował się organizacją dystrybucji nielegalnych wydawnictw, znaczków, kaset, korespondencji. Współtworzył i wydawał podziemne pismo „OKNO” (Oświata-Kultura-Nauka-Opór) oraz redagował biuletyn Społecznego Komitetu Nauki w Szczecinie „BiS”.
24. **Andrzej Jacek Siciński** w 1981 r. współtworzył Niezależne Zrzeszenie Uczniów Szkół Średnich w Łodzi, którego członkowie wspierali akcje inicjowane przez NSZZ „Solidarność”, Niezależne Zrzeszenie Studentów i Konfederację Polski Niepodległej. Był także uczestnikiem Ruchu Wolnych Demokratów. W latach 1983–1985 jako student Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego prowadził kolportaż prasy podziemnej, m.in. rozpowszechniał „Biuletyn Łódzki” i „Spotkania”. Brał udział w manifestacjach ulicznych oraz organizował akcje ulotkowe. W celach dokumentacyjnych fotografował plakaty i hasła o treściach antykomunistycznych.
25. **Krzysztof Marcin Sokołowski** od 1980 r. działał w NSZZ „Solidarność” w Zakładach Mechanicznych „Chemitex” w Sieradzu. W maju 1981 r. został delegatem na I WZD, a następnie członkiem Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Sieradzka. Od 21.12.1981 r. do 24.07.1982 r. był internowany w ośrodkach odosobnienia w Sieradzu i Łowiczu. W latach 1983–1985 współpracował z Międzyregionalną Komisją Koordynacyjną Kalisz–Konin–Sieradz, a w latach 1988–1989 był współprzewodniczącym MKO „Solidarność” Ziemi Sieradzkiej. Zajmował się kolportażem wydawnictw podziemnych. 16.12.1983 r. został aresztowany, a 12.03.1984 r. skazany przez Sąd Rejonowy w Sieradzu na 1 rok pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata. W latach 1982–1989 podlegał inwigilacji ze strony SB.

26. Ojciec **Bronisław Franciszek Sroka** w 1953 r. został aresztowany i skazany na 5 lat więzienia za członkostwo w nielegalnej organizacji młodzieżowej „Podziemna Kolonia” (zwolniony w maju 1955 r.). W 1970 r. przystąpił do konspiracyjnej organizacji „Ruch”, co stało się powodem jego aresztowania w lipcu 1970 r. W styczniu 1971 r. został zwolniony, a śledztwo w sprawie ostatecznie umorzono. Od 1977 r. był uczestnikiem Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela oraz wspierał organizacje opozycyjne, m.in. Studenckie Komitety Solidarności, Ruch Młodej Polski, NSZZ „Solidarność”, Konfederację Polski Niepodległej. Jego kazania i wypowiedzi w czasie spotkań z wiernymi dotyczyły kwestii społeczno-politycznych, praw człowieka, ukrywanych faktów z historii Polski, uderzały w ustrój i władze PRL. Celebrował msze św. w intencji Ojczyzny i represjonowanych, nabożeństwa z okazji świąt narodowych i rocznic ważnych wydarzeń historycznych oraz brał udział w manifestacjach i protestach. W latach 70. i 80. ubiegłego wieku podlegał inwigilacji ze strony SB.
27. **Tomasz Stanisław Stefaniak** w okresie od 1985 r. do 1987 r. był aktywnym członkiem Niezależnego Zrzeszenia Studentów Politechniki Łódzkiej. W ramach pracy w Komisji Uczelnianej NZS redagował, drukował i kolportował „Biuletyn Informacyjny NZS PŁ”. W 1988 r. włączył się w działania mające na celu reaktywowanie samorządu uczelnianego PŁ, m.in. był jednym z sygnatariuszy listu otwartego do rektora Politechniki Łódzkiej, brał udział w akcji plakatowej skierowanej przeciw nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym, z jego inicjatywy powstało na PŁ koło młodzieżowe KPN. W latach 1985–1989 podlegał inwigilacji ze strony SB. W 1988 r. władze uczelni prowadziły postępowanie wyjaśniające w związku z głoszonymi przez niego poglądami na temat stosunków polsko-sowieckich, utrudniano mu pracę w studenckim radiu „Żak”, a także pozbawiono miejsca w akademiku.
28. **Barbara Tatarowska** z d. Kubik wspierała Komitet Obrony Robotników, pomagała przy druku pisma „Robotnik”, w latach 1976-1981 kolportowała w kręgu znajomych bezdebitową literaturę i publikacje wydawnictwa „NOWa”, a od 1978 r. do 1981 r. przechowywała w domu nielegalne publikacje i ulotki. Pod koniec lat 70. uczestniczyła w spotkaniach organizowanych w ramach Towarzystwa Kursów Naukowych. W 1977 r. została objęta zakazem pilotażu wycieczek zagranicznych. Od 1980 r. należała do NSZZ „Solidarność”, między 1980 r. a 1981 r. składała „Biuletyn Informacyjny AS”. W latach 1976–1982 podlegała inwigilacji ze strony SB.

29. **Mieczysław Tomczyk** od 1976 r. współpracował z Komitetem Obrony Robotników, uczestniczył w spotkaniach działaczy łódzkiego środowiska KOR i dostarczał materiały do powielania nielegalnych wydawnictw. Brał udział w wykładach i dyskusjach organizowanych w ramach Uniwersytetu Latającego i Towarzystwa Kursów Naukowych. W latach 1977–1980 prowadził w gronie znajomych kolportaż ulotek i prasy podziemnej, m.in. „Biuletynu Informacyjnego” i „Robotnika”. Zaprojektował pierwszą winiętę pisma „Solidarność z Gdańskiem”. Po wprowadzeniu stanu wojennego aktywnie uczestniczył w akcjach protestacyjnych oraz rozpowszechniał prasę i książki drugiego obiegu.
30. **Piotr Adam Wielogórski** po wprowadzeniu stanu wojennego kolportował ulotki w miejscu pracy, tj. w Zakładach Przemysłu Bawełnianego im. J. Marchlewskiego „Poltex” w Łodzi. W związku z podejrzeniem udziału w organizowaniu strajku pracowników 12.05.1982 r. został internowany i 14.05.1982 r. osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Łowiczu, gdzie przebywał do 13.07.1982 r.
31. **Walerian Józef Wiśniewski**, przewodniczący Komisji Lokalnej NSZZ „Solidarność” w Konstancynie Łódzkim, został zatrzymany 14.12.1981 r. i doprowadzony do tamtejszego posterunku MO, gdzie odmówił opróżnienia gabloty „Solidarności” znajdującej się w centrum miasta. Od 1982 r. Walerian Wiśniewski zajmował się kolportażem, a od 1983 r. również drukiem nielegalnych wydawnictw (m.in. „Włókniarza Łódzkiego” i „Solidarności Walczącej”). W latach 1986–1988 zaangażował się w prace Łódzkiego Zespołu Oświaty Niezależnej, którego członkowie stanowili jednocześnie zespół redakcyjny pisma „Oświata Niezależna”. Był również członkiem Międzyzakładowego Komitetu „Solidarności” Ziemi Łódzkiej wydającego pismo „Solidarność Walcząca” oraz utworzonego w 1988 r. Łódzkiego Towarzystwa Kulturalnego drukującego Niezależny Informator Kulturalny „Nike” i wspierającego twórców niezależnych. W latach 1983–1989 podlegał inwigilacji ze strony SB.
32. **Jadwiga Witczak** z d. Kuś od 1979 r. wspierała działalność Komitetu Samoobrony Społecznej „KOR”, biorąc udział w druku i rozpowszechnianiu wydawnictw bezdebitowych i ulotek, m.in. „Robotnika”, „Biuletynu Informacyjnego”, „Biuletynu Instytutu Katyńskiego w Polsce”. Od września 1980 r. była członkinią Komitetu

Założycielskiego, a następnie Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Instytucie Techniki Ciepłej w Łodzi. Po wprowadzeniu stanu wojennego kolportowała druki ulotne, pisma drugiego obiegu, w tym „Solidarność Walcząca” i „Tygodnik Mazowsze” oraz książki niezależnych wydawnictw Krąg i NOWa. W latach 1982–1983 współpracowała z Ośrodkiem Pomocy Uwięzionym, Internowanym i ich Rodzinom przy kościele oo. Jezuitów w Łodzi.

Pośmiertnie

33. **Bożenna Kazimiera Binkowska** z d. Ignaczak była etatowym pracownikiem Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej, działała w Komitecie Obrony Więzionych za Przekonania i Konfederacji Polski Niepodległej. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuowała działalność opozycyjną, m.in. angażując się w druk i kolportaż podziemnych wydawnictw. W kwietniu 1983 r. została objęta postępowaniem przygotowawczym w związku z planami zorganizowania manifestacji w dniach 1 – 3 maja i wytypowana do prewencyjnego zatrzymania. 1.03.1985 r. w jej mieszkaniu przeprowadzono rewizję, w czasie której zarekwirowano nielegalne wydawnictwa KPN. W tym samym dniu została zatrzymana, a następnie osadzona w Areszcie Śledczym w Łodzi, gdzie przebywała do 17.05.1985 r. Sąd Rejonowy w Łodzi wyrokiem z 17.05.1985 r. skazał ją 1 rok i 6 miesięcy więzienia w zawieszeniu na 4 lata oraz karę grzywny za przechowywanie w celu dalszego rozpowszechniania pism bezdebitowych. W latach 80. dwudziestego wieku podlegała inwigilacji ze strony SB.
34. **Andrzej Czarnecki** od września 1980 r. działał w NSZZ „Solidarność” przy Zakładach Transformatorów Radiowych T-19 „Zatra-Unitra” w Skierniewicach, gdzie pełnił funkcję przewodniczącego komisji wydziałowej. W 1980 r. namawiał współpracowników do przerywania pracy oraz wysuwania postulatów pod adresem władz administracyjnych i dyrekcji zakładu. Krytycznie wypowiadał się na temat PZPR i stosunków społeczno-politycznych w Polsce. Od 13.12.1981 r. do 20.01.1982 r. był internowany w Ośrodku Odosobnienia w Łowiczu.
35. **Mieczysław Malczyk** w latach 1956–1957 był jednym z założycieli i członkiem władz Związku Młodych Demokratów w Łodzi, a w latach 1979–1981 uczestnikiem Ruchu Wolnych Demokratów. We wrześniu 1980 r. włączył się w organizowanie Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Łódzkich Zakładach Przemysłu Skórzanego

„Skogar” oraz Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Łodzi. W maju 1981 r. został członkiem Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. Od 13.12.1981 r. do 6.04.1982 r. był internowany w ośrodkach odosobnienia w Łęczycy i Łowiczu. Jesienią 1982 r. został zwolniony z pracy. W latach 1982–1989 kolportował publikacje podziemne na terenie Łodzi. W latach 1949–1950, 1957–1958, 1961–1962, 1965, 1968–1974, 1980–1983 podlegał inwigilacji ze strony UB/SB.

36. **Wojciech Swaczyna** od 1980 r. należał do NSZZ „Solidarność” w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Technicznej Obsługi Rolnictwa w Żdżarach k. Łodzi. Po 13.12.1981 r. do końca lat 80. ubiegłego wieku kontynuował działalność związkową w podziemnych strukturach w miejscu pracy. Nawiązał współpracę z członkami konspiracyjnych struktur „Solidarności”, z którymi współtworzył sieć kolportażu wydawnictw niezależnych. Pod koniec lat 80. wszedł w skład Komitetu Organizacyjnego NSZZ „Solidarność” pracowników OB-R TOR w Żdżarach, który zgłosił swój akces do Międzyzakładowego Komitetu Organizacyjnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej.

37. **Tadeusz Kajetan Walendowski** w działalność opozycyjną zaangażował się w 1967 r. jako organizator nieformalnego klubu dyskusyjnego pod nazwą „Pierścień” i autor listu protestacyjnego do władz PRL przeciwko karze śmierci. W marcu 1968 r. uczestniczył w wiecu na Uniwersytecie Warszawskim, a następnie stał się jednym z przywódców buntu solidarnościowego łódzkich studentów. W grudniu 1970 r. podczas fotografowania wydarzeń na Wybrzeżu, został zatrzymany i po przesłuchaniu zwolniony. W listopadzie 1976 r. zorganizował w swoim warszawskim mieszkaniu pierwsze spotkanie w ramach „Salonu Kultury Niezależnej”, których do 1979 r. odbyło się ok. pięćdziesiąt. Przybierały one formę odczytów bądź prezentacji, którym towarzyszyły m.in. kolportaż, wymiana i sprzedaż bezdebitów oraz zbiórki pieniężne na rzecz KSS „KOR”. Od 1977 r. do 1979 r. był członkiem kolegium redakcyjnego tygodnika literackiego „Puls”. Jesienią 1978 r. podjął pracę w Biurze Interwencyjnym KSS „KOR”. W 1979 r. wyjechał do USA, gdzie w marcu 1980 r. nawiązał kontakt z kwartalnikiem społeczno-politycznym „Pomost” i jako przedstawiciel KSS „KOR” w USA złożył w kongresie amerykańskim obszerne sprawozdanie na temat sytuacji w Polsce, podając szereg przykładów naruszania praw człowieka. W latach 1967–1981 podlegał inwigilacji ze strony SB.